

OLÁH ÉVA

(Berettyóújfalu, 1943. december 17. – Debrecen, 2019. április 2.)

Oláh Éva Professzor Asszony, Társaságunk korábbi elnöke türelemmel viselt, súlyos betegséget követően bekövetkezett haláláról bizonyára sokan értesültek. Oláh Éva halálakor egyszerre gyászoljuk a személyes veszteséget és ünnepeljük életét, amely emberként, kutatóként, mesterként és gyermekorvosként is sokunknak és sokat adott. Az alábbi életrajzi összefoglalóval és Tulassay Tivadar Professzor Úr által a temetésen megosztott gondolatokkal emlékezünk a hazai gyermekorvoslás egyik kiemelkedő alakjáról. Oláh Éva Professzor Asszony öröksége ösztönzés tisztességre, tudásra, elkötelezettségre és munkára, életpéldája mindig is aktuális marad számunkra.

Oláh Éva egyetemi tanulmányait a Debreceni Orvostudományi Egyetemen végezte, ahol 1968-ban avatták orvosdoktorrá „Sub auspiciis rei publicae popularis” kitüntetéssel. Ebben az évben nyert kinevezést a DOTE Gyermekklinikájára, 1972-ben csecsemő- és gyermekgyógyászatból, 1980-ban humánogenetikából, majd klinikai genetikából szerzett szakorvosi képesítést. Érdeklődése a klinikai genetika, ezen belül az onkogenetika felé fordult. E témakörben védte meg 1981-ben kandidátusi, majd 1991-ben MTA doktori értekezését. A Gyermekklinikán klinikai gyakornokként, osztályvezető tanársegédként, egyetemi adjunktusként, 1989-től egyetemi docensként, és a klinika 1973-ban általa alapított genetikai laboratóriuma és genetikai munkacsoportja vezetőjeként dolgozott. Szakmai tapasztalatait a dániai John F. Kennedy Intézetben (Chromosom-laboratoriet, Glostrup, 1979, 1980) és az Egyesült Államokban (National Cancer Institute, National Institute of Health, Bethesda, 1992) Fogarty ösztöndíjjal töltött hosszabb tanulmányútjain gazdagította.

1992-ben egyetemi tanárrá és a debreceni Gyermekklinika igazgatójává nevezték ki. Tizenöt éven át irányította a Gyermekklinika betegellátó, oktató és tudományos munkáját. 2007. július 1-től, klinikaigazgatói megbízatása lejártát követően, a Gyermekklinikán létesített Klinikai Genetikai Központ szakmai igazgatója. 2014-től jelenleg is Professor emeritusként folytatta oktató munkáját, segítette a betegellátást és munkatársai tudományos munkáját. 2010-ben megbízást kapott a ma már hét éve működő DE Professzori Klub működésének beindítására és az elnöki funkció betöltésére

A 2007-ben bekövetkezett igazgatói váltást követően a klinikán 1973-tól általa vezetett genetikai munkacsoport jogutódjának, a Debreceni Egyetem Klinikai Genetikai Központjának szakmai igazgatója volt nyugdíjazásáig. A hagyományos kariotipizálást korszerű molekuláris citogenetikai, majd molekuláris genetikai módszerekkel egészítették ki. A munkacsoport regionális központként az Észak-alföldi és Észak-magyarországi iker-régió genetikai ellátásért felelős, de számos beteget látnak el az ország távoli területeiről és a határon túlról is.

A Gyermekklinika graduális és posztgraduális oktató munkájának aktív részese volt. Évtizedeken át oktatta a gyermekgyógyászatot és a klinikai genetikát magyar és külföldi orvostanhallgatóknak, gyógytornászoknak és más kar hallgatóinak egyaránt. Elsőként vezette be hazánkban az onkogenetika oktatását. Több ízben elnyerte „Az év oktatója” címet. Az általa írt és szerkesztett könyvek (A klinikai genetikai alapjai, Medicina, 1999, Gyermekgyógyászati kézikönyv (Medicina, 2004, 2008), majd a Klinikai genetikai, Medicina, 2015) a hallgatók és szakorvosjelöltek képzését segítették. A Tudományos Diákkör munkájában témavezetőként, bírálóként, a helyi és országos Tudományos Diákköri Tanács tagjaként, illetve az Orvostudományi Szakbizottság elnökeként vett részt. Számos helyi és országos díj mellett két hallgatója nyerte el az egyetem Wessprémi-díját, és az MTA "Pro Scientia" érem kitüntetését (1991, 1993).

Az irányításával végzett tudományos munka három fő területre összpontosult: a/ malignus vérképzőszervi betegségek szerzett genetikai jellemzőinek kimutatása és diagnosztikus és prognosztikai jelentőségük vizsgálata. Vizsgálataik úttörő jellegűek voltak hazánkban és nélkülözhetetlenek a hematológiai diagnosztikában és a személyre szabott kezelési módok megválasztásában. b/. A veleszületett rendellenességek klinikai és genetikai diagnosztikája. Az elmúlt négy évtized alatt több ezer, többszörös rendellenességben szenvedő gyermek és hozzátartozóik genetikai vizsgálatára került sor széleskörű hazai és nemzetközi kollaborációban. c/. A férfi és női meddőség hátterében álló genetikai tényezők tanulmányozása, ami segít az utód genetikai kockázatának megítélésében és az in vitro fertilizáció legígéretesebb módjának megválasztásában.

Oláh Éva professzor akkreditált PhD témavezető volt, közvetlen irányításával 2 kandidátusi, valamint 7 PhD értekezés született. A klinika munkatársai által igazgatói periódusa alatt megszerzett tudományos fokozatok száma: két MTA doktori, három habilitáció és 11 PhD értekezés. Saját publikációs aktivitását az öt könyv és 66 könyvfejezet mellett 167 in extenso közlemény (83 magyar, 84 angol nyelvű) jelzi. Irányításával számos országos és nemzetközi kongresszus megrendezésére került sor Debrecenben.

Évtizedeken át dolgozott számos egyetemi, centrum- és kari szintű bizottságokban, a Klinikai Etikai Albizottság elnöki funkcióját 20 éven át töltötte be. 2010 óta a Debreceni Egyetem Professzori Klubjának elnöke. A hazai szakmai közéletben a Magyar Gyermekorvosok Társasága vezetőségi tagja, majd elnökeként (1995-99), a Magyar Humánogenetikai Társaság elnökeként (2001-2004), a Genetikai és a Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium tagjaként, majd a 2011-2016 között Szakmai Kollégium Klinikai Genetikai Tagozata elnökeként vett részt. Tagja volt az MTA Orvosi Osztálya I. és II. sz.. Doktori Bizottságának (2000-2008), valamint három ciklusban az MTA Doktori Köztudületének (1999-2005), részt vett az OTKA és ETT Bíráló Bizottság munkájában. A Koraszülöttmentő Közalapítvány elnökeként miniszteri felkérésre megszervezte a koraszülöttszállítás országos rendszerét.

A nemzetközi gyermekgyógyászati szakmai közélet aktív részeseként több mint 10 évig képviselte a magyar gyermekorvosokat az Európai Unió gyermekgyógyászati szervezetében (European Academy of Pediatrics: EAP). 2003-2007 között az Európai Gyermekgyógyász Társaság (European Pediatric Association: EPA) társelnöke, majd 2007-2010 között a gyermekgyógyász világszervezet (International Pediatric Association) európai régiót képviselő választott elnökségi tagja. Számos európai kongresszus, valamint az 2010-ben Johannesburgban tartott világkongresszus tudományos bizottságának tagja.

Kitüntetései, elismerései:

Felsőoktatási Érdemérem	(1968)
"Sub auspiciis Rei Publicae Popularis" - kitüntetéses orvostudományi diploma	(1968)
Kiváló Munkáért	(1986)
Pro Universitate"	(1995)
MTA "Pro Scientia" oktatói oklevél	(1993, 1995)
MTA Ösztöndíj (Dánia)	
Fogarthy ösztöndíj (NIH, Bethesda)	
Széchenyi Professzori ösztöndíj	(1997-2000)
Schöpf-Merei Ágoston díj	(1999)
ÁOK Év Oktatója	(1999, 2001, 2002, 2006, 2007)
A Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett	(2001)
Debrecen Megyei Jogú Város „Pro Urbe” díja	(2002)
ÁOK Kiváló Oktatója	(2003)
Orvosi Hetilap „Markusovszky díj”	(2002, 2007)
Markusovszky Lajos Emlékérem	(2004)
Went István Emlékérem	(2004)
Semmelweis díj	(2005)
Apáczai-Csere János díj	(2007)
„A Debreceni Egyetemért” emlékplakett	(2007)
Hajdú-Bihar megyei Önkormányzat Bocskai díja	(2009)
Kulin emlékérem	(2010)
Pedagógus Szolgálati Emlékérem	(2013)
Tankó Béla Emlékdíj	(2013)
Elismerő Oklevél (DE OEC Centrum Tanácsa)	(2013)
Hajdú-Bihar Megyei Prima Díj „Magyar Tudomány” kategóriában	(2013)
Berettyóújfalú díszpolgára	(2017)
Kerpel-Fronius Ödön emlékérem	(2017)

Kovács Tamás
Főtitkár